

WOJEWÓDZKI INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA W POZNANIU

DELEGATURA W LESZNI

INFORMACJA

**O STANIE ŚRODOWISKA I DZIAŁALNOŚCI KONTROLNEJ
WIELKOPOLSKIEGO WOJEWÓDZKIEGO INSPEKTORA OCHRONY
ŚRODOWISKA**

**W POWIECIE LESZCZYŃSKIM
W ROKU 2009**

Leszno, maj 2010

I. STAN ŚRODOWISKA

1. Stan powietrza

W roku 2009 w Powiecie Leszczyńskim kontynuowano badania jakości powietrza na obszarach pozamiejskich: na stacji automatycznej w leśniczówce Mścigniew (gm. Włoszakowice) oraz na stanowisku pomiarowym w Gołanicach (gm. Świąciechowa). Badania prowadzone są pod kątem ochrony roślin. Na stacji automatycznej wykonuje się pomiary stężeń dwutlenku siarki, tlenków i dwutlenku azotu oraz ozonu – są to badania o znaczeniu ponadlokalnym. Wyniki pomiarów z tej stacji są udostępniane na stronach internetowych Inspektoratu www.poznan.pios.gov.pl. Na stanowisku pomiarowym w Gołanicach badania prowadzone były metodą pasywną, z zakresem obejmującym pomiar stężeń dwutlenku siarki i tlenków azotu. W roku 2009 (podobnie jak w latach ubiegłych) na obydwu stacjach nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnych stężeń dwutlenku siarki, tlenków i dwutlenku azotu (wartości średnioroczne nie przekraczały 32 % wartości dopuszczalnych), natomiast na stacji pomiarowej w Mścigniewie kolejny rok odnotowano przekroczenia dopuszczalnych 8-godzinnych stężeń ozonu.

Roczną ocenę jakości powietrza dotyczącą roku 2009 przeprowadzono z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin. W wyniku oceny strefę gostyńsko - leszczyńską (w granicach której znajduje się obszar Powiatu) zakwalifikowano do klasy A, w której poziom stężeń nie przekracza wartości dopuszczalnych ze względu na kryterium ochrony zdrowia i ochrony roślin dla wszystkich zanieczyszczeń z wyjątkiem ozonu: dla tego zanieczyszczenia strefą ocenianą jest obszar województwa z wyłączeniem aglomeracji poznańskiej. Ze względu na stwierdzone stężenia ozonu przekraczające wartości dopuszczalne, odnotowane m.in. na stacji pomiarowej w Mścigniewie, strefę wielkopolską (w tym Powiat Leszczyński) zaliczono do klasy C, w której stężenie zanieczyszczeń przekracza poziom celu długoterminowego.

W roku 2009 przeprowadzono również ocenę wstępną zanieczyszczenia powietrza drobnym pyłem zawieszonym PM_{2,5} tj. o średnicy ziaren 2,5 μm. Powiat Leszczyński znajduje się w strefie wielkopolskiej obejmującej obszar województwa z wyłączeniem aglomeracji poznańskiej i miasta Kalisza. W wyniku oceny stwierdzono, że w strefie tej należy prowadzić stałe pomiary monitoringowe.

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

W ogólnej ocenie jakości powietrza w strefie stan powietrza na terenie Powiatu klasyfikuje się jako dobry. Wyniki dotychczasowych ocen nie wykazują konieczności opracowywania programu ochrony powietrza na obszarze Powiatu. Sytuacja występowania przekroczeń dopuszczalnych stężeń ozonu jest problemem w skali kraju. Badania jakości powietrza będą kontynuowane z uwagi na obowiązek dokonywania corocznej oceny jakości powietrza, z uwzględnieniem rozszerzonego zakresu wskaźników jakości (pył PM_{2,5}).

2. Stan czystości i ochrona wód

2.1. Wody powierzchniowe.

W roku 2009 w granicach Powiatu Leszczyńskiego prowadzono badania jakości wód **Rowu Polskiego** w km 27,3 przekrój *Tarnowałka*.

Badania wykazały, że jakość wód **Rowu Polskiego** i jego dopływów klasyfikowała się poniżej II klasy ze względu na okresowe odtlenienie wód, nadmierne zanieczyszczenie materią organiczną i nieorganiczną, substancjami biogennymi oraz zły stan sanitarny. O jakości wód rzeki przesądziły zrzuty ze źródeł punktowych: z oczyszczalni komunalnej

w Rydzynie, która okresowo odprowadzała ścieki o gorszych parametrach oraz zanieczyszczenia obszarowe pochodzenia rolniczego.

W roku 2009 stężenia azotanów w wodach Rowu Polskiego (wyznaczonego jako wody wrażliwe na zanieczyszczenie azotanami pochodzenia rolniczego) wynosiły od 0,29 mg NO₃/l do 46,33 mg NO₃/l w przekroju *Tarnowałaka*. Ocena eutrofizacji wód wykazała występowanie tego zjawiska na całej badanej długości cieku.

W roku 2009 w granicach Powiatu prowadzono badania jakości wód 1 jeziora – jeziora **Krzyckiego**. Jezioro badane było w ramach monitoringu diagnostycznego (z szerokim zakresem badań, obejmującym m.in. badania biologiczne i badania zawartości substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego) oraz monitoringu operacyjnego (pod kątem presji oddziaływujących na jezioro i ze względu na wykorzystywanie jeziora do celów rekreacyjnych).

Jakość wód jeziora Krzyckiego oceniono następująco (ocena wstępna wg WIOŚ):

Klasa elementów biologicznych – klasa V

Klasa elementów fizykochemicznych – poniżej stanu dobrego

Klasyfikacja stanu ekologicznego – stan ekologiczny zły

Stan chemiczny – nieosiągający dobrego

Stan wód – zły

O wyniku oceny wód zdecydowała najmniej korzystna klasyfikacja badanych elementów biologicznych – w tym wypadku badania roślinności wodnej (makrofitów). Stan zły oznacza, że zaszły znaczące, niekorzystne zmiany w składzie gatunkowym i średniej obfitości makrofitów występujących w jeziorze. Z kolei badania stanu chemicznego (zawartości substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego) wykazały występowanie nadmiernych zawartości substancji z grupy węglowodorów aromatycznych (WWA). Dodatkowym potwierdzeniem złego stanu wód jeziora jest fakt, że przez część sezonu letniego kąpiel w jeziorze była dozwolona warunkowo (komunikaty z badań kąpielisk Wojewódzkiej Stacji sanitarno – Epidemiologicznej w Poznaniu).

Źródłem zanieczyszczeń wód jeziora jest zarówno gospodarka komunalna (nieprawidłowości w gospodarce ściekowej wsi położonych wokół jeziora i w rejonie dopływającego do jeziora Rowu Krzyckiego), jak i źródła punktowe oraz rekreacja.

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Obecny stan czystości rzek jest niezadowalający: wody rzek i jezior są zeutrofizowane i wykazują przede wszystkim nadmierne zawartości biogenów. Jednak w porównaniu do 2008 r. nastąpiło **polepszenie parametrów jakości wód**, w szczególności spadła zawartość azotanów związana z zanieczyszczeniami obszarowymi pochodzenia rolniczego. Niezbędne jest osiągnięcie i utrzymanie wysokiego poziomu oczyszczania ścieków na oczyszczalniach w rejonie Pawłowic i w Rydzynie oraz monitorowanie gospodarki ściekowej obszarów wiejskich i stanu rolnictwa w celu eliminacji zagrożeń zanieczyszczeń azotanami.

2.2. Wody podziemne

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska badał wody poziomu czwartorzędowego pod kątem zanieczyszczenia azotanami pochodzenia rolniczego w miejscowości Kłoda. Badania prowadzono dwukrotnie w ciągu roku – w ich wyniku nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń.

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Zasoby wód podziemnych w powiecie leszczyńskim w części centralnej należą do Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 307 (rejon Sandru Leszczyńskiego), w części zachodniej do GZWP 304 (Struktury międzymorenowej rejonu Śmigła i Włoszakowic) oraz do Pradoliny Rowu Polskiego, na pozostałym terenie są zgromadzone w małych, lokalnych zbiornikach wód podziemnych. Obydwa rodzaje zasobów wymagają wysokiej ochrony wód: GZWP ze względu na duże zasoby wód podziemnych oraz częściowo brak warstw nieprzepuszczalnych, lokalne zbiorniki – ze względu na intensywne użytkowanie rolnicze powierzchni terenu i potencjalne zagrożenie przenikania zanieczyszczeń do wód.

3. Pola elektromagnetyczne (PEM)

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dn. 12 listopada 2007 r. *w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku* od roku 2008 prowadzone są badania w trzyletnim cyklu pomiarowym poziomu pól elektromagnetycznych w województwie wielkopolskim. Punkty pomiarowe rozmieszczane są równomiernie w miastach o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys. (obszar typu 1), pozostałych miastach (obszar typu 2) i terenach wiejskich (obszar typu 3), w miejscach niebędących pod bezpośrednim wpływem źródeł pól elektromagnetycznych.

W granicach Powiatu zlokalizowano następujące punkty pomiarowe

- w roku **2008** – 2 punkty na obszarze typu 3 (tereny wiejskie):
  - w Jezierzycach Kościelnych gm. Włoszakowice;
  - w Wijewie gm. Wijewo.
- w roku **2009** – nie prowadzono badań
- w roku **2010** – 1 punkt pomiarowy na obszarze typu 2 (pozostałe miasta):
  - w m. Rydzyna gm. Rydzyna

W wyniku dotychczasowych pomiarów nie stwierdzono występowania przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych, określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów* (Dz. U. nr 192, poz. 1883).

Po zakończeniu cyklu badania będą powtarzane.

II. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA

W 2009 r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu Delegatura w Lesznie realizował zadania kontrolne określone w ustawie o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz w „Ogólnych kierunkach działania IOS” ustalonych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Podstawowym celem przeprowadzonych kontroli była poprawa bezpieczeństwa ludzi i środowiska, dlatego wybór podmiotów do kontroli dokonywany był w oparciu o analizę szeregu uwarunkowań i kryteriów, między innymi, takich jak:

- ograniczenie uciążliwości dla środowiska instalacji, które mogą powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (instalacje IPPC),
- poprawa stanu gospodarki odpadami, poprzez kontrole składowisk odpadów oraz zmniejszenie strumienia odpadów kierowanych na składowiska,
- ochrona zasobów wód i poprawa gospodarki wodno-ściekowej, poprzez kontrole podmiotów wprowadzających ścieki do wód lub do ziemi oraz stosujących nawozy naturalne,
- ograniczenie emisji do powietrza ze źródeł energetycznych i technologicznych,
- ochrona środowiska przed hałasem,
- obowiązki związane z demontażem pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Zadania kontrolne realizowano w ramach działań planowych oraz pozaplanowych, w tym interwencyjnych, podejmowanych na wniosek obywateli, organów administracji publicznej i innych jednostek organizacyjnych.

Kontrolami objęto przedsiębiorców, jak i jednostki organizacyjne niebędące przedsiębiorcami oraz podmioty prowadzące działalność wytwórczą w rolnictwie.

Według stanu na **31.12.2009r.** w ewidencji Delegatury WIOŚ w Lesznie znajdowały się **153** podmioty prowadzące działalność na terenie Powiatu Leszczyńskiego, co stanowi **12,5 %** ogółu podmiotów zarejestrowanych w Delegaturze. W okresie od 01.01.2009 r. do 31.12.2009 r. skontrolowano **26** podmiotów (16,9%), **26** zakładów, u których przeprowadzono **26** kontroli (**19** planowych; **4** interwencyjne, **3** pozaplanowe inne niż interwencyjne) w zakresie: ochrony przed hałasem, ochrony powietrza, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, wywiązywania z obowiązków nałożonych w pozwoleniach zintegrowanych oraz innych pozwoleniach ekologicznych, przestrzegania ustawy o nawozach i nawożeniu, ustawy o substancjach zubożających warstwę ozonową, ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Najliczniejszą grupę wśród skontrolowanych stanowiły jednostki zajmujące się: działalnością wytwórczą w rolnictwie (**7**), gospodarką odpadami (**7**), przemysłem spożywczym (**3**), oczyszczaniem ścieków (**2**), produkcją opakowań (**2**), branżą drzewną (**1**), inną (**4**) tj. chłodnictwem, piaskowaniem i malowaniem elementów metalowych, konserwacją i naprawą samochodów, usługami energetycznymi.

W trakcie **5** kontroli (19 %) zakładów nie stwierdzono naruszeń przepisów ochrony środowiska, w **21** (81%) takie naruszenia występowały. Dotyczyły one:

- nieuregulowanego stanu formalno-prawnego w zakresie gospodarki ściekowej (JAR-MAN” Jarosław Dudkowiak w Hersztupowie, PPHU „JOPN” w Grotnikach, Ogrodnictwo Riedel we Włoszakowicach, PPH Malpol Zakład w Kąkolewie, Zakład Produkcji Pieczarek Walkowiak we Włoszakowicach),
- nieuregulowanego stanu formalno-prawnego w zakresie gospodarki wodnej (PPHU „JOHN” w Grotnikach, Zakład Produkcji Pieczarek Walkowiak we Włoszakowicach),
- braku uregulowań formalno-prawnych w zakresie gospodarowania odpadami

- (Rzeźnictwo – Wędliniarstwo Leszek Kulas w Świeciechowie, Firma „MIET-POL” w Dominicach, ENERGOBUD o/Lesno w Gronówku, JAR-MAN” Jarosław Dudkowiak w Hersztupowie, „TECHMAL” Sp. c. K. Jankowski, M. Pijaczyński, P. Reisner w Lasocicach, GZK we Włoszakowicach – oczyszczalnia w Grotnikach, PPH Malpol Zakład w Kąkolewie),
- niewywiązywania się z obowiązków nałożonych w pozwoleniach ekologicznych (ZRP Agromięs Sp. z o. o. - Ferma Trzody Chlewnej w Świerczynie, OHZ Garzyn Sp. z o. o. - Ferma Trzody Chlewnej w Garzynie, ZZD Pawłowice – Ferma trzody chlewnej w Robczysku, Werner Kenkel Sp. z o.o. w Krzycku Małym),
  - nieprawidłowości w zakresie stanu technicznego i eksploatacji urządzeń oczyszczających (GZK Włoszakowice- oczyszczalnia w Grotnikach , MPWiK w Lesznie - oczyszczalnia w Henrykowie, PPH Malpol Zakład w Kąkolewie),
  - braku lub nieprawidłowości w ewidencji i sprawozdawczości w zakresie wytwarzanych odpadów
(Rzeźnictwo – Wędliniarstwo Leszek Kulas w Świeciechowie, OHZ Garzyn Sp. z o. o. - Ferma Trzody Chlewnej w Garzynie, ZZD Pawłowice – Ferma trzody chlewnej w Robczysku, „ROMEX” – tartak we Włoszakowicach, Gmina Wijewo-składowisko w Brennie, Firma „MIET-POL” w Dominicach, ENERGOBUD o/Lesno w Gronówku, PPHU „AGROPRZEM” w Kąkolewie, PUH L. Piotrowski w Osiecznej, „TECHMAL” Sp. c. K. Jankowski, M. Pijaczyński, P. Reisner w Lasocicach, PPH Malpol Zakład w Kąkolewie, PPHU „JOHN” w Grotnikach, Zakład Produkcji Pieczarek Walkowiak we Włoszakowicach, Ogrodnictwo Riedel we Włoszakowicach, MPWiK w Lesznie – oczyszczalnia w Henrykowie, GZK we Włoszakowicach - oczyszczalnia w Grotnikach),
  - braku sprawozdawczości w zakresie substancji kontrolowanych (Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowe „Filtrex” Sławomir Machowiak w Garzynie),
  - niezłożenia sprawozdania PRTR za 2008 r. (MPWiK w Lesznie– oczyszczalnia w Henrykowie).
  - nienaliczania i nieuiszczania opłat za korzystanie ze środowiska lub nieprawidłowości w tym zakresie
(ENERGOBUD o/Lesno w Gronówku, PPHU „AGROPRZEM” w Kąkolewie, JAR-MAN” Jarosław Dudkowiak w Hersztupowie, Werner Kenkel Sp. z o.o. w Krzycku Małym, PPHU „JOHN” w Grotnikach, Ogrodnictwo Riedel we Włoszakowicach, Zakład Produkcji Pieczarek Walkowiak we Włoszakowicach, PPH Malpol Zakład w Kąkolewie),
  - niewłaściwego sposobu postępowania z odpadami (TECHMAL” Sp. c. K. Jankowski, M. Pijaczyński, P. Reisner w Lasocicach, PPHU „JOHN” w Grotnikach, MPWiK w Lesznie – oczyszczalnia w Henrykowie, PPH Malpol Zakład w Kąkolewie),
  - nieprzestrzegania obowiązku przedkładania przez posiadaczy odpadów podstawowych charakterystyk odpadów deponowanych na składowisku (Gmina Wijewo - składowisko w Brennie),
  - niewykonania obowiązku sporządzenia inwentaryzacji użytkowanych elementów zawierających azbest (Firma „MIET-POL” w Dominicach),
  - niestosowania przepisów dotyczących automonitoringu i przekazywania wyników (PPH Malpol Zakład w Kąkolewie, GZK we Włoszakowicach – oczyszczalnia w Grotnikach, MPWiK Lesno – oczyszczalnia w Henrykowie),
  - nieprzestrzegania przepisów ustawy o nawozach i nawożeniu oraz wytycznych Programu ograniczenia odpływu azotu ze zlewni rzeki Rowu Polskiego (PPHU „JOHN” w Grotnikach, Gospodarstwo Rolne Andrzej Kaźmierczak w Pomykowie),

- nieprawidłowości w eksploatacji składowiska (Gmina Wijewo – składowisko odpadów w Brennie),
- braku świadectwa kwalifikacji w zakresie naprawy i obsługi technicznej urządzeń i instalacji chłodniczych zawierających substancje kontrolowane oraz obrotu tymi substancjami (Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowe „Filtrex” Sławomir Machowiak w Garzynie).

W działaniach pokontrolnych w 2009 r. wobec naruszających przepisy ochrony środowiska zastosowano n/w sankcje:

- wydano **20** zarządzeń pokontrolnych,
- nałożono **10** mandatów karnych na łączną kwotę **3 300 zł.**,
- skierowano **1** wniosek do Sądu Grodzkiego o ukaranie grzywną,
- wydano **1** decyzję o karze pieniężnej.

POWIAT LESZCZYŃSKI

Jednostka administracyjna	Liczba					Decyzje wymierzające kary	
	podmiotów gospodarczych w ewidencji WIOŚ	kont roli	zarządzeń pokontrolnych	decyzji ustalających kary biegnące	mandatów w karnych	liczba	kwota /tys. zł/
Gmina Lipno	12	2	1	0	0	0	0
Gmina Krzemieniewo	24	3	3	0	2 (300zł)	0	0
Gmina Osieczna	31	4	4	1	3 (500zł)	0	0
Gmina Rydzyna	23	3	2	0	1 (300zł)	0	0
Gmina Święciechowa	25	3	3	0	2 (700 zł)	1	10
Gmina Wijewo	10	2	1	0	1 (500zł)	0	0
Gmina Włoszakowice	28	9	6	0	1 (1000zł)	0	0
Powiat leszczyński ziemski	1	26	20	1	10 (3 300zł)	1	10

Poważne awarie

Na terenie Powiatu Leszczyńskiego brak jest zakładów zakwalifikowanych do grupy dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) lub zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR).

Na prowadzonej przez WIOŚ „Liście potencjalnych sprawców awarii” znajduje się jeden zakład zlokalizowany w gminie Rydzyna tj. Hipsz Spółka z o.o. ul. Rzeczypospolitej 9, 64-130 Rydzyna

Zdarzenia o znamionach poważnej awarii

W 2009 roku na terenie Powiatu Leszczyńskiego nie wystąpiły zdarzenia mające znamiona poważnej awarii.